

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ПРАКТИЧЕСКО БОГОСЛОВИЕ“

Дисциплина: Пастирско богословие

Господ Иисус Христос – образец за пастира

Семестриална работа

Изготвил:

Васил Дечков

Фак. №2109

Курс: III Редовен

Богословие

Преподавател:

доц. д-р Иво Янев

ас. ставр. ик. Михаил Михайлов

СОФИЯ, 2023 г.

I. Увод – основаване на пастирството от Христос

Господ Иисус Христос – Богочовекът, Спасителят – е върховният пример за духовните пастири. Неслучайно св. апостол Петър Го нарича „Пастирначалник“ (1 Петр. 5:4), а св. апостол Павел – „великия Пастир“ (Евр. 13:20). Самият Господ нарича Себе Си „Добрият Пастир“, който „полага душата си за овците“ (Иоан 10:11) и оставя деветдесетте и девет овци, за да намери едната изгубена. Цялото служение на Господ Иисус Христос, Боговъплъщението и Изкуплението са пастирско дело, извършено от великия Първосвещеник (Евр. 4:14) и Месия, Който идва да спаси погиващите. Христос е Жертва и Свещеник, Принасящ и Принасян. Той си избира и съпастири – светите апостоли (12 и 70) и техните приемници, като по този начин основава новозаветното пастирство¹.

II. Изкушенията на Господ Иисус Христос от дявола в пустинята и подготовката на пастира

Освен че в детинството си бил възпитаван от праведните си родители в истинната вяра, преди да поеме общественото си служение Господ Иисус Христос отишъл в пустинята, където допълнително да се подготви за това служение посредством пост и молитва. Врагът се осмелил да изкушава Христос в пустинята с похотта на плътта, житейската гордост и гордостта на очите (1 Иоан 2:16). Както Спасителят победил тези изкушения, така и църковният пастир трябва да се подготви за възвишеното си служение като предварително ги преодолее².

---

¹ схиархим. Маслов, И. *Пастирско богословие*, София: Библиотека за нравствена просвета „Н. В. Маслов“, 2009.

² Пак там.

1. Похот на плътта („Ако си Син Божий, кажи, тия камъни да станат на хлябове“ – Мат. 4:3).

В живота на пастира похотта на плътта се изразява в изкушенията на сребролюбието и плътоугодието.

Христос отвръща на лукавия с думите: „писано е: „не само с хляб ще живее човек, а с всяко слово, което излиза от Божии уста“ (Мат. 4:4; Лука 4:4; Втор. 8:2). Особено в живота на пастира плътското не бива да надделява духовното. Пастирът трябва да насочва вниманието си преди всичко към висотата на равноангелското си служение. Според св. Йоан Златоуст свещеният сан дори надвишава ангелското служение. Несъмнено свещеникът, който трябва да се грижи за семейството си, има нужда и от средства. Макар да не е монах обаче, той е **духовник** и не бива да разглежда земното като основно в живота си, а служението си – само като средство за препитание. По думите на схиархимандрит Йоан Маслов: „Пастир, който се стреми към духовното, няма да остане лишен и от материалното“³.

Блажени Йероним се обръща към пастирите с думите: „Пази се никога да не миришеш на вино“. И наистина, свещеникът трябва да е всякога духовно трезв и готов да **свещенодейства** – често обстоятелствата извикват непредвидени нужди – изповед на болен, умиращ и прочее.

2. Житейска гордост („Ако си Син Божий, хвърли се долу...“ – Мат. 4:6)

С изкушението за хвърляне от храма, дяволът иска да въведе Иисус в греха на тщеславието, тъй като Той, бидейки Син Божий, щял да

---

³ Пак там.

прояви чудодейна сила, а човеците щели да проявят робска привързаност към Него.⁴

Пастирът трябва винаги да се стреми към смирение по примера на Самия Спасител, Който дойде в света не „в славата на Отца Си и със светите ангели“ (Марк 8:38), а като Страдащият Раб Господен (Исаия), доброволно снизил се и приел човешка природа за спасение на човешкия род.

3. Похот на очите („Ако, прочее, ми се поклониш, всичко ще бъде Твое“ – Лука 4:6-7).

Похотта на очите се проява в честолюбието, властолюбието и славолюбието.

Външното честолюбие за пастира се изразява в пресмятане на годините до получаване на отличия (напр. протойерейско), търсене на високо място при съборните служения и пр.

По-опасно за пастира е желанието за господство (властолюбието) над паството. Макар действително на пастира да е дадена власт свише, той не бива да забравя, че тя следва да е съпътствана от бащинска любов, състрадание и разбиране. Пастирът е призван да преобразява живота на пасомите според Христовите заповеди, а това може да бъде постигнато не чрез потисничество, а посредством взаимно доверие и примера на пастира, както казва св. апостол Петър: „пасете Божието стадо, което имате, като го надзиравате не принудено, а доброволно (и богоугодно), не заради гнусна корист, но от усърдие, и не като господарувате над причта⁵, а като давате пример на стадото“.

---

⁴ Пак там.

⁵ Християнската община.

Славолюбието при пастира може да се прояви като показна ученост, опити за привличане на пасомите с личността си (познания, качества) и външни „ефекти“ – глас, осанка и пр. Пастирът трябва да въздейства на пасомите не с външно впечатление, а с молитва и Божие слово. Когато пасомите видят духовната празнота в един суетен пастир, то те губят и първоначалната благонастроеност, която са придобили заради външността му. Целта на пастира е не да заменя Бога със себе си, а да води хората към Него. Светител Игнатий Брянчанинов съветва пастира: „Последвай примера на св. Йоан Предтеча: единствено търси как да възвеличаеш Христос пред твоите ученици“⁶.

III. Общественото служение на Спасителя като най-висок пример за пастирите

1. Учителството на Спасителя

Учителството на Спасителя се изразява в Неговата проповед – Благовестието, истината за Бога и Неговото царство, т.е. вечния живот – „затова дойдох на света – за да свидетелствувам за истината“ (Йоан 18:37). „А вечен живот е това, да познават Тебе, Едного Истинного Бога, и пратения от Тебе Иисуса Христа“ (Йоан 17:3). Господ проповядва всякога и навсякъде – в големия град, в малкото селце, в синагогата, в частния дом, по пътища, в пустинята, на морския бряг, в рибарската лодка. Той прави всичко, за да обърне хората към Себе Си⁷.

2. Външни черти на проповедта на Спасителя

Господ Иисус Христос винаги се съобразява с възможностите и особеностите на Своите слушатели – тяхната образованост, обществено положение. Затова той говори на простодушните с притчи, обвързани с

---

⁶ схиархим. Маслов, И. пос. съч.

⁷ Пак там.

природата и техният бит. Притчите за тях са като проводник на възвишените божествени истини, които те не биха разбрали при непосредствено изложение. Във всички случаи обаче думите му са изпълнени с топлина и сърдечност. Той проявява и кротост (не малодушие) и спрямо противниците си като търси зародиша на доброто в човешката душа. Неговата благонастроеност не противоречи на мъжеството и твърдостта Му. Не отстъпва от истината и не напада, способства човек да приеме истината. В строгостта му към фарисеите и книжниците прозира справедливото Му желание да ги изправи.

3. Предмет на проповедта на Спасителя

Особено място в проповедта на Спасителя имат нравственият закон и нуждата от покаяние поради приближаващото Божие царство. Христос разкрива, че Божието царство е вътре в човека (Лука 17:21), в неговото сърце и притежанието му зависи от душевната чистота и покаянието. Човек с „богоносно настроение на душата“ е способен да стане член на Божието Царство и да изпитва райското блаженство още на земята. Според учението на преп. Йоан Касиан, когато врагът бъде изгонен от светилището на душата и вече на страстите, а добродетелите и сърдечната чистота царуват в него, у нас се основава Божието Царство, както казва Господ в Благовестието⁸.

Когато настъпва времето, Господ Иисус Христос започва да разкрива истини и за Самия Себе Си, за своето Божествено достойнство (Ἰὺς καὶ Πατὴρ ἑστὶν ἓν – Йоан 10:30), за възложеното Му от Отца дело за спасението на човешкия род, и че Той е Този, Който ще съди света при второто Си пришествие⁹.

---

⁸ схиархим. Маслов, И. пос. съч.

⁹ Пак там.

4. Жертвеното служение на Спасителя

Основанието за душегрижието в общественото служение на Христос се състои в саможертвената Му любов към човечите. Целият живот на Спасителя е една доброволна и безкористна жертва за Бога от безгранична любов към човечите. Христовото служение е служението на Добрия Пастир, дошъл да подири загубените овци (Лука 15:4-6).

Господ от сърце помага на човечите – утешава отрудени и обременени, лекува болни, насища гладни, освобождава бесновати и дори възкресява мъртви. Той съпреживява радостите на човечите, но изпитва и дълбока мъка за техните грехове. В служението Си Христос е дотолкова посветен на Бога и човечите, че забравя телесните Си потребности¹⁰. Обича дълго да се усамотява за молитва в природата, за да общува със Своя Небесен Отец¹¹.

Проповядваната от Спасителя истина е най-великата. Неговите думи, в които се съдържа Божествена любов, изцяло съответстват на делата Му – Той проповядва любов към ближните до отдаване живота си за тях (Иоан 15:13) и Сам го изпълнява. Върх в жертвеното служение на Спасителя е Неговата велика кръстна жертва на Голгота, в която Той се подлага на неизмерими мъчения и отдава живота Си за спасението на човешкия род. Господ „даде Себе Си за нас, за да ни избави от всяко беззаконие“ (Тит 2:14). „Той бе изпоранен за нашите грехове и мъчен за нашите беззакония; наказанието за нашия мир биде върху Него, и чрез Неговите рани ние се изцелихме. Всички ние блуждаехме като овци, отбихме се всеки от пътя си, - и Господ възложи върху Него греховете

---

¹⁰ Пак там.

¹¹ Мат. 9:38; Марк 1:35; Лука 5:16; 9:18; 10:2;

на всинца ни.“ (Исаия 53:5-6)¹². Неговата самоотвержена любов се изразява още и в това, че на кръста се моли за разпъналите Го, мисли за Майка Си, отваря райските врати на покаялия се разбойник¹³.

IV. Заключение

Всеки човек е призван да бъде християнин, а всеки християнин е призван да се уподобява на съвършения Човек – Богочовека. „В лицето на Христа ние виждаме човека, окончателно усъвършенствал се, дошъл до богоподобие. Новият Адам [Христос] е това, което трябвало да стане първият Адам“¹⁴. Поемайки особено служение пред Бога, пастирите са длъжни да взимат пример именно от „началника и завършителя на вярата – Иисуса“ (Евр. 12:2), Който нарича Себе Си „Добрия Пастир“ (Иоан 10:11), да подражават на Неговата велика любов, саможертва в името на Бога и човеците, и проповед.

---

¹² Тези думи са изречени ок. 700 години преди Христа.

¹³ схиархим. Маслов, И. пос. съч.

¹⁴ протопрезв. Шавелски, Г. И. *Православно пастирство*, София: изд. Св. Синод на БПЦ, 1929, с. 56.

Използвана книжнина:

схиархим. Маслов, И. *Пастирско богословие*, София: Библиотека за нравствена просвета „Н. В. Маслов“, 2009.

протопрезв. Шавелски, Г. И. *Православно пастирство*, София: изд. Св. Синод на БПЦ, 1929.